

Příklad č. 6

Osoby, které se nacházejí v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu, kterým je zajišťována péče jednak rodinou a jednak formou ambulantní nebo terénní služby v domácím prostředí

Situace od 1. 8. 2009

Žádost se podává na obecním úřadu obce s rozšířenou působností, a to podle místa trvalého pobytu žadatele.

Člověk – žadatel o příspěvek (jeho zákonní zástupci) – musí dodržet stanovené povinnosti, respektive podrobit se některým procedurám.

V prvé řadě **musí správně podat žádost o příspěvek na péči a uvést všechny požadované povinné informace**, tj. kromě osobních údajů také údaje o tom, jakým způsobem má být příspěvek vyplácen a údaje o tom, kdo bude potřebnou péči zajišťovat. Žádost podává přímo žadatel nebo jeho zástupce.

Následuje proces posouzení stupně závislosti na pomoci jiné osoby, který zahajuje sociální pracovník. **Sociální pracovník provede sociální šetření v přirozeném prostředí, tj. kde žadatel žije.**

Po provedení sociálního šetření **se žádostí o příspěvek zabývá posudkový lékař ČSSZ, který hodnotí funkční dopady zdravotního stavu na schopnost žadatele pečovat o sebe a být soběstačným** a vychází přitom z výsledku sociálního šetření. Posudkový lékař bude ve většině případů pracovat se zdravotní dokumentací žadatele; žadatel může být vyzván, aby se podrobil speciálnímu lékařskému vyšetření.

Sociální pracovník a lékař hodnotí míru závislosti osoby podle 36 kritérií, které jsou uvedeny v zákoně. Těmito kritérii jsou vyjmenované úkony péče o vlastní osobu a úkony soběstačnosti. **Stupeň závislosti je určován počtem úkonů, které žadatel samostatně nezvládne. V případě dětí se některé úkony nehodnotí, a to podle věku dítěte. Důvodem je fakt, že některé úkony dětí v určitém věku nemohou „a priori“ zvládnout.** Nelze například hodnotit schopnost samostatné chůze v jednom roce dítěte nebo schopnost nakládat s penězi apod.

Pokud se žadatel odmítne podrobit některé z výše uvedených procedur, tj. nedá písemné svolení nebo neumožní provedení sociálního či zdravotního posouzení, pak ztrácí možnost získat příspěvek na péči.

O tom, zda bude příspěvek přiznán či nikoliv, rozhoduje obecní úřad obce s rozšířenou působností. Obecní úřad rozhoduje ve správním řízení. Rozhodnutí o příspěvku na péči je doručeno žadateli a v případě, že je kladné, **je žadatel (nyní již příjemce příspěvku) povinen obecnímu úřadu do 15 dnů písemně ohlásit jakým způsobem mu bude péče zajištěna**, pokud tak již neučinil při podání žádosti.

Zákon umožňuje obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností **vyplácet příspěvek v hotovosti (tj. i poštovní poukázkou) nebo bezhotovostně na účet**, který příjemce určí.

Nárok na výplatu příspěvku vzniká podáním žádosti o přiznání příspěvku. **Příspěvek může být přiznán a vyplácen nejdříve od počátku kalendářního měsíce, ve kterém bylo zahájeno řízení o přiznání příspěvku.** Bude tedy obvyklé, že první výplata příspěvku bude zahrnovat výplatu příspěvku i za období, ve kterém probíhalo správní řízení o posouzení nároku na příspěvek. Tato doba se bude obvykle pohybovat v rozmezí 2 až 3 měsíců. **Výplata příspěvku v tom případě bude zahrnovat příspěvky za všechny měsíce počínaje kalendářním měsícem, ve kterém byla podána žádost.**

Příspěvek lze použít pouze na ty výdaje, které souvisejí se zabezpečením pomoci a podpory dítěti, které je závislé na péči jiné osoby. Může být tedy „spotřebován“ jako úhrada za péči, kterou zajišťuje poskytovatel sociální služby a samozřejmě také na výdaje, které vzniknou pečující osobě, tj. rodinnému příslušníkovi či jiné osobě, která není poskytovatelem sociální služby. Dá se také předpokládat, že oba výše

uvedené způsoby bude příjemce kombinovat dle vlastní potřeby a dle individuálně zvoleného způsobu zajištění péče.

Příspěvek na péči je podle zákona odstupňován do 4 stupňů, a to podle míry závislosti žadatele, tj. od mírné ve stupni I. až po úplnou ve stupni IV.

Výše příspěvku na péči bude pro děti do 18 let závislé na pomoci jiné osoby následující:

- Ve stupni I – lehká závislost.....3 000,- Kč
- Ve stupni II – středně těžká závislost... 5 000,-Kč
- Ve stupni III – těžká závislost9 000,- Kč
- Ve stupni IV – úplná závislost.....12 000,- Kč

Způsob zajištění péče může být různým způsobem kombinován, tj. např. kombinace péče ze strany blízkých osob s profesionálními sociálními službami (osobní asistence, pečovatelská služba, denní stacionář, odlehčovací služby). Pro zachování nároků pečujících osob v systémech důchodového a zdravotního pojištění, však musí být vždy prokazatelná „převážnost“ celodenní péče prováděná hlavní pečující osobou žijící ve společné domácnosti.

Poskytovatelé a uživatelé sociálních služeb uzavírají o poskytování sociálních služeb smlouvu. POZOR – službu je potřeba vyhledat a požadovat vždy přímo od konkrétního poskytovatele a nikoliv prostřednictvím obcí či krajů, jak tomu častokrát bylo doposud.

Smlouva musí vždy obsahovat následující náležitosti:

- označení smluvních stran,
- druh sociální služby, pro kterou je uzavírána,
- rozsah činností a úkonů v rámci poskytování sociální služby,
- místo a čas poskytování sociální služby,
- výši úhrady za sociální služby a způsob jejího placení,
- ujednání o dodržování vnitřních pravidel stanovených poskytovatelem pro poskytování sociálních služeb,
- výpovědní důvody a výpovědní lhůty,
- dobu platnosti smlouvy.

Poskytovatel sociálních služeb může odmítnout uzavřít smlouvu o poskytování sociálních služeb pouze, pokud:

- neposkytuje sociální službu, o kterou osoba žádá (např. žadatel žádá o pobytovou službu poskytovatele pouze ambulantní služby),
- nemá dostatečnou kapacitu poskytnutí sociální služby, o kterou osoba žádá.

Jestliže poskytovatel sociálních služeb **odmítne uzavřít s osobou smlouvu** o poskytnutí sociální služby z důvodů výše uvedených, **vydá o tom osobě na její žádost písemné oznámení s uvedením důvodu odmítnutí uzavření smlouvy.**

Smlouva o poskytování sociálních služeb je uzavírána výhradně mezi uživatelem služby (nebo jeho zákonným zástupcem) a poskytovatelem, který je pro daný druh služby registrován.

Porušení smluvních podmínek a následky z toho vyplývající musí řešit smlouva, přičemž spory z tohoto vyplývající jsou řešeny soudní cestou.

Rozsah služeb, respektive činností, které musí poskytovatel zájemcům o službu nebo již stávajícím uživatelům nabízet, je stanoven zákonem a podrobněji pak prováděcí vyhláškou. Uživatel služby si podle své situace a svého uvážení vybírá z nabízené škály činností. Podle rozsahu vybraných služeb je

pak **sjednávána výše úhrady za službu. Maximální výše úhrad je stanovena prováděcí vyhláškou, tj. u ambulantních a terénních služeb v maximální výši 100,- Kč za hodinu poskytnuté služby.**

Jedná se o stanovení maximální výše a každý poskytovatel si může stanovit výši úhrady podle svých podmínek. **Sazebník úhrad za jednotlivé činnosti musí poskytovatel služby vždy srozumitelně vysvětlit každému žadateli či uživateli služeb.**

POZOR – v případě terénních a ambulantních sociálních služeb je možné uzavřít smlouvy s více poskytovateli služeb, ale uživatel (jeho zákonní zástupci) si musí být vědom, že za každou službu bude platit úhradu a musí tedy zhodnotit, jak široké spektrum služeb si může dovolit nasmlouvat!

Doporučení pro osoby, které péči potřebují a osoby, které o ně pečují

- Vyčkejte, až Vám bude z obecního úřadu obce s rozšířenou působností doručeno rozhodnutí, ve kterém Vám bude sděleno, v jaké výši Vám příspěvek na péči přináleží.
- Zvažte společně, jaký režim zajištění péče zvolíte a tento způsob uveďte obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností.
- Zvažte, jakým způsobem chcete, aby Vám byl příspěvek na péči doručován.
- Informujte se na obecním úřadu nebo v síti poraden, jaké sociální služby jsou ve Vašem okolí poskytovány a uvažujte o tom, zda by některá z nich nebyla pro Vás vhodná.
- Proti nároku ze zákona lze podat odvolání
- V případě, že si nejste jisti v řešení nějaké situace, obraťte se na místně příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností.
- Informujte se na obecním úřadu nebo v síti poraden, jaké sociální služby jsou ve Vašem okolí poskytovány a uvažujte o tom, zda by některá z nich nebyla pro Vás vhodná, a to z hlediska místní dostupnosti služby, rozsahu činností, které služba nabízí a v neposlední řadě z hlediska výše úhrady za služby.
- Před uzavřením smlouvy o poskytování sociální služby dobře zvažte, jaký rozsah pomoci žadatel potřebuje a kolik jste za službu schopni či ochotni platit a současně se důkladně seznamte s pravidly poskytovatele, podle kterých je služba zabezpečována.
- V průběhu poskytování služby, pokud chcete změnit rozsah nebo způsob poskytované služby, nebo pokud nejste zcela spokojeni se službou, jednejte otevřeně s poskytovatelem služby tak, aby nedocházelo ke zbytečným nedorozuměním a problémům. Smlouva se dá změnit či doplnit a Vaše případné stížnosti musí být podle zákona vždy oficiálně vyřízeny.
- V případě, že se na zabezpečení péče podílí profesionální poskytovatelé služeb, hovořte s pracovníky poskytovatele sociálních služeb otevřeně o potřebách osob vyžadujících péči a snažte se o efektivní spolupráci.

Doporučení pro orgány veřejné správy

- Poskytujte osobám, které péči vyžadují a pečujícím osobám, dostatečně srozumitelný výklad jejich práv a povinností.
- Vytvářejte ve spolupráci s poskytovateli sociálních služeb podmínky pro maximální informovanost uživatelů služeb o síti sociálních služeb v místě či regionu.

Doporučení pro poskytovatele sociálních služeb

- Nabízejte těmto osobám své služby a zabezpečte základní sociální poradenství.
- Specializované poradny pro osoby se zdravotním postižením by měly tyto osoby přímo vyhledávat a nabízet srozumitelnou formou výklad jejich práv a povinností.
- Nabízejte své služby lidem formou, která pro ně bude s ohledem na jejich schopnosti, dostupná a především srozumitelná.
- Při uzavírání smluv důkladně zjišťujte jaké skutečné potřeby uživatel služby má.
- Sazebník úhrad a pravidla poskytování sociálních služeb zpracujte a vysvětlete tak, aby jim uživatelé vždy rozuměli.
- Průběžně zjišťujte, zda je uživatel sociální služby s vaší prací spokojen a zda je potřeba na způsobu zajištění služby něco měnit.